

Dječje priče Jelene Pervan

Filipović, Valentina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:189:392557>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Teacher Education - FTERI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Valentina Filipović
Dječje priče Jelene Pervan
ZAVRŠNI RAD

Rijeka, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Sveučilišni preddiplomski studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Dječje priče Jelene Pervan

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Dječja književnost s medijskom kulturom

Mentor: izv. prof. dr. sc. Maja Verdonik

Student: Valentina Filipović

Matični broj: 0114030518

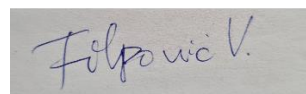
U Rijeci,

rujan, 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da sam završni rad izradila samostalno, uz preporuke i savjetovanje s mentorom. U izradi rada pridržavala sam se Uputa za izradu završnog rada i poštivala odredbe Etičkog kodeksa za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci o akademskom poštenju.

Vlastoručni potpis:

A rectangular box containing a handwritten signature in blue ink that reads "Filipović V."

Valentina Filipović

ZAHVALE

Zahvaljujem mentorici izv. prof. dr. sc. Maji Verdonik na nesebičnoj stručnoj pomoći, inspirativnim savjetima i podršci koju mi je pružila tijekom izrade mog završnog rada. Vaše znanje i strast prema području dječje književnosti nadahnule su me i motivirale da istražim dublje temu dječjih priča Jelene Pervan. Vaše smjernice i konstruktivne kritike bile su ključne u oblikovanju ovog rada.

Posebice zahvaljujem svojoj obitelji, majci, ocu, bratu i sestri, na njihovoj trajnoj podršci i uvijek prisutnoj vjeri u mene. Posebno zahvaljujem svojoj majci na njezinoj bezuvjetnoj ljubavi koja mi je pružila snagu da ustrajem u svim izazovima.

I na kraju, neizmjerne hvala mom dragom Davoru za njegovo strpljenje, razumijevanje, nepokolebljivu podršku i neograničenu ljubav. Njegova prisutnost čini prepreke i izazove lako savladivima. Također, želim zahvaliti i njegovoj obitelji koja je svojom podrškom imala značajan utjecaj na moj životni put.

Svima vama, od srca hvala što ste bili uz mene u ovom važnom razdoblju mog akademskog i osobnog rasta.

SAŽETAK

Ovaj završni rad istražuje osobitosti dječjih priča Jelene Pervan i njihovu primjerenost djeci rane i predškolske dobi. Jelena Pervan suvremena je hrvatska književnica koja je napisala nekoliko zbirki kratkih priča za djecu i tekstova za slikovnice. Cilj ovog rada jest književnoteorijskom analizom proučiti karakteristike priča Jelene Pervan objavljenih u zbirkama poput *Brbljava Iva* (2013), *Pjegava Iva* (2012) i drugih, te slikovnicama iz ciklusa priča o medvjedima Hrkalu i Drijemalu te bakterijama Mrljeku i Prljeku. Metodologija istraživanja uključuje kvalitativnu analizu priča Jelene Pervan i pregled relevantne literature o dječjoj književnosti.

Iz provedene književnoteorijske analize zbirke priča i slikovnica autorice Jelene Pervan, ističe se njihova visoka prikladnost za najmlađe čitatelje. Jednostavna narativna struktura olakšava razumijevanje, dok likovi i teme potiču dublju povezanost. Jezik i ilustracije prilagođeni su dječjem doživljaju, potičući razvoj jezičnih vještina i mašte. Djela Jelene Pervan također ostvaruju dublju emotivnu povezanost s čitateljima, istodobno potičući razvijanje svijesti o vrijednostima poput prijateljstva i empatije. Iznimna vještina kreiranja visokokvalitetne dječje književnosti Jelene Pervan potiče kognitivni i emocionalni razvoj djece, dok razvija njihov interes i potrebu za čitanjem te obogaćuje svjetove čitatelja.

Ključne riječi: dječja književnost, Jelena Pervan, kratke priče, djeca rane i predškolske dobi

SUMMARY

This research paper explores the characteristics of children's stories by Jelena Pervan and their suitability for young children and preschoolers. Jelena Pervan is a contemporary Croatian writer who has authored several collections of short stories for children and texts for picture books. The aim of this research is to conduct a literary-theoretical analysis to examine the features of Jelena Pervan's stories published in collections such as *Chatty Iva* (2013), *Freckled Iva* (2012) and others, as well as picture books from the series about the bears Hrkalo and Drijemalo, and the bacteria Mrljek and Prljek. The research methodology includes qualitative analysis of Jelena Pervan's stories and a review of relevant literature on children's literature.

The conducted literary-theoretical analysis of the collections of stories and picture books by author Jelena Pervan highlights their high suitability for the youngest readers. The simple narrative structure facilitates understanding, while the characters and themes encourage deeper connections. The language and illustrations are adapted to children's experiences, fostering the development of language skills and imagination. Pervan's works also establish a deeper emotional connection with readers, simultaneously promoting an awareness of values such as friendship and empathy. Pervan's exceptional skill in creating high-quality children's literature stimulates cognitive and emotional development in children, while nurturing their interest and desire for reading, enriching the worlds of readers.

Keywords: children's literature, Jelena Pervan, short stories, children of early and preschool age

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. DJEČJA KNJIŽEVNOST U HRVATSKOJ	3
3. PREGLED DJELA JELENE PERVAN	7
4. KARAKTERISTIKE DJEČJE KNJIŽEVNOSTI	11
4.1. Komponente dječje priče u pričama Jelene Pervan	17
4.2. Analiza slikovnica iz ciklusa priča o Hrkalu, Drijemalu, Mrljeku i Prljeku i drugima	25
5. ZAKLJUČAK	34
6. LITERATURA	36
PRILOZI	38

1. UVOD

U ovom istraživanju provest će se temeljita analiza djela Jelene Pervan, suvremene hrvatske književnice koja je stekla značajan ugled u području dječje književnosti. Autorica je napisala više zbirke kratkih priča za djecu, poput *Brbljava Iva* (2013), *Pjegava Iva* (2012) te tekstove za slikovnice objavljene s ilustracijama Jelene Brezovec, *Hrkalo* (2013), *Hrkalo i Drijemalo* (2014), *Hrkalo i Kamilica* (2014), *Mrljek i Prljek mučkaju bljakavi napitak* (2018), *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju* (2018), *Mrljek i Prljek slave fujkasti rođendan* (2018) te *Mrljek i Prljek na kiselom zadatku* (2022). Njezine priče karakteriziraju originalnost i maštovitost, ispunjenost zanimljivim likovima, živopisnim opisima i dubokim porukama koje potiču dječju maštu i promišljanje. Jelena Pervan razvila je jedinstveni stil pisanja koji je osvojio srca mnoge djece i roditelja.

Djela Jelene Pervan često su zauzimala mjesta na popisima najprodavanijih dječjih knjiga, a suradnja s ilustratoricom Jelenom Brezovec dodatno je pridonijela vizualnoj atraktivnosti njenih djela. Jelena Pervan posvetila je svoj rad i talent djeci, prepoznajući važnost razvijanja čitalačkih navika od najmlađe dobi. Njezine zbirke kratkih priča i slikovnice iz ciklusa priča o djevojčici Ivi, medvjedima Hrkalu i Drijemalu te bakterijama Mrljeku i Prljeku, postale su omiljena dječja literatura diljem zemlje. Njezina djela odražavaju duboko razumijevanje dječje psihologije budući da koristi maštovite elemente i kreativne zaplete koji su važni kako bi se zainteresiralo čitatelje i potaknulo njihovu znatiželju (Hranjec, 2006: 15).

Pristup pisanju Jelene Pervan pruža zanimljiv uvid u njezinu motivaciju i inspiraciju. Njena strast i predanost prema pisanju te talent povezivanja s djecom putem priča, svjedoče o njezinoj iznimnoj posvećenosti stvaranju kvalitetnog štiva za najmlađe čitatelje. Njezine priče ne samo da zabavljaju, već imaju i edukativni i moralni aspekt, ističući važnost prijateljstva, hrabrosti i samopouzdanja.

Ovaj rad temelji se na osobitostima dječjih priča Jelene Pervan i njezinom doprinosu dječjoj književnosti. Stoga je nužna dublja analiza njenih djela kako bi se bolje razumjele specifičnosti njezinih priča i njihova prikladnost za djecu rane i predškolske dobi. Kroz kritički pogled na njezin stil pisanja, tematske elemente i poruke koje prenosi, nastojat će se pružiti cjelovita slika o njezinom književnom doprinosu i važnosti njenog rada u pogledu

razvoja dječje mašte i čitalačkih vještina (Zelenika, 2000). Proučavat će se elementi naracije, likovi, stil pisanja, jezične inovacije i ostali aspekti koji njezine priče čine posebnima i određuju primjerenost djeci rane i predškolske dobi.

Fokus istraživanja usmjeren je na sveobuhvatnu analizu priča objavljenih u njenim poznatim zbirkama, među kojima se ističu *Brbljava Iva* (2013), *Pjegava Iva* (2012) te slikovnice iz popularnog ciklusa priča o medvjedima Hrkalu i Drijemalu i bakterijama Mrljeku i Prljeku, od kojih će se analizirati slikovnice *Hrkalo* (2013), *Hrkalo i Drijemalo* (2014), *Hrkalo i Kamilica* (2014), *Mrljek i Prljek mućkaju bljakavi napitak* (2018), *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju* (2018), *Mrljek i Prljek slave fujkasti rođendan* (2018) te *Mrljek i Prljek na kiselom zadatku* (2022). Središnji cilj istraživanja je odrediti prikladnost ovih priča za djecu rane i predškolske dobi, s posebnim naglaskom na njihov utjecaj na emocionalni, kognitivni i jezični razvoj djece. Kroz ovo istraživanje, nastojat će se istražiti na koji način književna djela Jelene Pervan potiču maštu kod djece, razvijaju njihove jezične i čitalačke vještine te promoviraju važne vrijednosti kao što su prijateljstvo, hrabrost i poštivanje različitosti. Također, bit će istražen utjecaj priča na moralni i etički razvoj djece te odgojno-obrazovnu ulogu odabranih djela Jelene Pervan, analizirajući na koji se način kroz priče prenose ključne poruke i vrijednosti (Tkalac Verčić i sur., 2010).

Metodologija istraživanja obuhvatit će kvalitativnu analizu priča Jelene Pervan, proučavanje primarne literature i pregled relevantnih knjiga, članaka te znanstvenih istraživanja u području dječje književnosti u Hrvatskoj. Pri provođenju analize, koristit će se pouzdani izvori i stručna literatura kako bi se osigurala valjanost i relevantnost istraživanja. Kvalitativna analiza priča Jelene Pervan bit će provedena temeljito i sustavno, uključujući proučavanje stilističkih aspekata priča, jezičnog razvoja te tematskih elemenata (Zelenika, 2000).

Očekuje se da će ovaj rad pružiti sveobuhvatno razumijevanje dječjih priča Jelene Pervan, njihovog utjecaja na djecu rane i predškolske dobi te njihovu primjerenost i vrijednost u području dječje književnosti.

2. DJEČJA KNJIŽEVNOST U HRVATSKOJ

Povjesničari dječje književnosti suglasni su u stajalištu da se dječja književnost počela razvijati krajem sedamnaestog stoljeća (Solar, 1976). Međutim, također se slažu i da je prethodno postojala književnost koja nije bila specifično posvećena djeci, ali je djeci bila dostupna za čitanje te su je djeca upotrebljavala prema svojim vlastitim mogućnostima razumijevanja (Crnković i Težak, 2002: 39-40). Postoji niz definicija i karakteristika koje se odnose na dječju književnost. Jednu od mogućih definicija dječje književnosti iznio je Milan Crnković (1990), definirajući: „da je to poseban dio književnosti koji obuhvaća djela što po tematici i formi odgovaraju dječjoj dobi (od 3. do 14. godine života), a koja su svjesno namijenjena djeci, ili ih autori nisu namijenili djeci, ali su tijekom vremena, izgubivši mnoge osobine koje su ih vezale za njihovo doba, postala prikladna za dječju dob (...)” (Crnković, 1990: 5-6). Hrvatska dječja književnost je nešto mlađa od vodećih zapadnoeuropskih književnosti te možemo reći da je, u pravom smislu riječi, stara tek nepuna dva stoljeća.

Dječja književnost u Hrvatskoj predstavlja izuzetno važan segment književnosti koji je oblikovan specifičnim kulturnim, jezičnim i povijesnim kontekstom Hrvatske (Solar, 1976). Kroz bogatu tradiciju i suvremene trendove, hrvatska dječja književnost ostvaruje važnu ulogu u oblikovanju i razvijanju dječje mašte, razvoju jezičnih vještina te moralnom i emocionalnom rastu mladih čitatelja. Kako bi se dobio dublji uvid u dječju književnost u Hrvatskoj, važno je analizirati ključne elemente, tendencije i karakteristike koje su oblikovale i definirale ovo područje (Crnković, 1980). Proučavanje povijesti dječje književnosti u Hrvatskoj otkriva kako su se priče za djecu razvijale i mijenjale tijekom vremena, prilagođavajući se društvenim, kulturnim i obrazovnim promjenama i potrebama.

Počeci dječje književnosti u Hrvatskoj mogu se pratiti sve do srednjeg vijeka, kada su se usmenom predajom prenosile narodne bajke, mitovi i legende (Crnković, 1987). Ove priče su predstavljale način prenošenja vrijednosti, moralnih pouka i tradicija s generacije na generaciju. Prema Milanu Crnković i Dubravki Težak (2002), u 19. stoljeću, s razvojem tiskarske tehnologije, dječja književnost postaje sve dostupnija i popularnija među mladim čitateljima. Knjige su postale sve dostupnije, a dječji čitatelji imali su priliku upoznati se s raznovrsnim pričama iz svijeta književnosti. Tijekom 20. stoljeća, dječja književnost u Hrvatskoj doživljava značajan razvoj. Brojni pisci pridonose oblikovanju dječje književne scene i donose nove teme, stilove i pristupe. Ovo razdoblje označava početak modernog

razvoja dječje književnosti u Hrvatskoj. Jedan od najpoznatijih pisaca dječje književnosti u Hrvatskoj je Ivana Brlić-Mažuranić. Njezino remek-djelo *Priče iz davnine*, objavljeno 1916. godine, iznimno je doprinijelo hrvatskoj književnosti te postalo klasik dječje književnosti diljem svijeta. Kroz ove fantastične priče, inspirirane bogatom hrvatskom baštinom, Ivana Brlić-Mažuranić uspjela je prenijeti vrijednosti, mitove i ljepotu hrvatske kulture na svoje čitatelje. Mato Lovrak, poznat po svojim romanima kao što su *Vlak u snijegu* iz 1930. i *Družba Pere Kvržice*, prvi put objavljeno 1933., opisuje svakodnevni život djece s ruralnih područja te ističe važnost prijateljstva, hrabrosti i obiteljskih vrijednosti (Diklić i sur., 1996). U suvremenoj dječjoj književnosti u Hrvatskoj, ističu se pisci poput Sanje Pilić, čija su djela poput *Mrvica iz dnevnog boravka*, prvi put objavljeno 1995. godine, i *Mama nemoj me gnjaviti!* iz 2019. godine obogaćena humorom, maštom i iznenađujućim zapletima. Sanja Pilić uspijeva uspostaviti autentičan glas i perspektivu kod djece, pružajući im prepoznatljive likove s kojima se mladi čitatelji mogu poistovjetiti (Cilar, 2015).

Shodno tomu, dječja književnost u Hrvatskoj obilježena je brojnim nagradama i priznanjima koja promoviraju izvrsnost i potiču stvaralaštvo. Nagrada „Grigor Vitez” dodjeljuje se za najbolje dječje knjige, a nosi ime po istaknutom piscu dječje književnosti. Također, nagrade poput „Ivana Brlić-Mažuranić” i „Mato Lovrak” prepoznaju kvalitetu autora i njihov doprinos dječjoj književnosti (Hranjec, 2004).

Dječja književnost u Hrvatskoj također obuhvaća raznolikost žanrova, od slikovnica, pjesama i romana do bajki i mitova (Krajačić, 1945). Ovi različiti žanrovi omogućavaju mladim čitateljima da pronađu knjige koje odgovaraju njihovim interesima i razvojnim fazama. Suvremeni izdavači, poput „Mozaik knjige”, „Profila” i „Naklade Ljevak”, aktivno podržavaju dječju književnost u Hrvatskoj, objavljujući i promovirajući djela nove generacije autora. Ovi izdavači pružaju platformu za inovativne i kreativne autore koji nastoje osvojiti srca mladih čitatelja. Također, važno je napomenuti i ulogu obrazovnog sustava u promociji dječje književnosti u Hrvatskoj. Školski programi često uključuju književne djelatnosti i čitanje kao važan dio obrazovanja, što dodatno potiče mlade na istraživanje dobrobiti knjiga i književnosti (Crnković, Težak, 2002).

Nadalje, Crnković (1980) ističe kako se dječja književnost u Hrvatskoj neprestano evoluirala i prilagođava promjenama u društvu i kulturi. Suvremeni autori i autorice nastavljaju donositi nove perspektive i teme u svijet dječje književnosti, reflektirajući izazove i pitanja s

kojima se djeca suočavaju u današnjem digitalnom dobu. Digitalizacija je također utjecala na način na koji djeca konzumiraju književnost, pružajući pristup e-knjigama i interaktivnim digitalnim sadržajem koji postaju sve prisutniji i popularniji (Cilar, 2015). Istovremeno, dječja književnost u Hrvatskoj, kao i širom svijeta, postavlja naglasak na inkluzivnost i raznolikost. Prema Milanu Crnkoviću (1987), autori i autorice sve više obraćaju pažnju na različite kulturne, etničke i druge identitetske perspektive, te teže stvoriti književne junake s kojima se svi mladi čitatelji mogu poistovjetiti i koji će im prenijeti važne životne vrijednosti. Ovo je važno kako bi se potaknulo razumijevanje i prihvaćanje različitosti od najranije dobi.

Osim toga, književne inicijative i organizacije u Hrvatskoj često organiziraju događanja i manifestacije posvećene dječjoj književnosti. To uključuje književne festivale, čitanja u školama i knjižnicama, kao i radionice za mlade autore i ilustratore. Ovi događaji promoviraju ljubav prema knjigama i čitanju te omogućavaju autorima i čitateljima da se povežu i razmijene ideje. Dječja književnost u Hrvatskoj i dalje ostaje ključna za obrazovanje i odgoj mladih generacija, igrajući važnu ulogu u razvoju njihove mašte, kreativnosti i empatije. Dostupnost književne građe i promocija dječje književnosti su iznimno važne kako bi se osiguralo da buduće generacije imaju pristup inspirativnim knjigama koje će ih obogatiti i educirati (Hranjec, 2004).

Krajačić (1945) navodi da bi književna djela namijenjena dječjoj publici, kao i sva književna djela općenito, trebala prenositi određene moralne poruke i imati odgojni karakter. Taj odgojno-edukativni aspekt vrlo je važan jer, kako je poznato, djeca, ali i odrasli, često se identificiraju s junacima iz priča te oponašaju njihovo ponašanje ili prakticiraju ideologije i stavove glavnih likova priče. Međutim, važno je istaknuti da odgajatelji, bilo da su u ulozi roditelja ili obrazovno-odgojnih djelatnika, igraju ključnu ulogu u tome kako će djeca interpretirati postupke književnih junaka. Njihova uloga je da s djecom potaknu dijalog o moralnim aspektima priča i pomognu im razumjeti dublje pouke koje se kriju u književnim djelima, kako bi saznanja koja priče prenose bila razjašnjenja te djeca dobila dobrobit koja je prvotno i ciljana. Visinko (2005) naglašava i da se moralne pouke iz književnih djela mogu bolje razumjeti i apsorbirati kad se dijete suoči s određenim životnim iskustvima. Književnost nije samostalni moralni učitelj, već služi kao sredstvo koje potiče razmišljanje i raspravu te potiče razvoj moralnog razumijevanja kod djece (Crnković, 1980).

Naposljetku, književnost nije niti personificirani entitet koji daje direktna uputstva o

moralu. Djeca samostalno razvijaju svoje razumijevanje dobrih i loših postupaka, uz podršku odraslih u svom okruženju koji im pomažu tumačiti pouke i usmjeravati ih prema ispravnom ponašanju. Književnost je važan dio djetinjstva jer, osim što potiče razvoj literarnih vještina, obogaćuje dječji život na mnoge načine (Crnković 1987). Također, književnost može doprinijeti razvoju svijesti o ekologiji, ljepoti jezika, duhovnosti i drugim odgojnim vrijednostima (Cilar, 2015). Stoga se često ističe da književnost, zajedno s drugim umjetnostima, obogaćuje unutarnji svijet najmlađih čitatelja.

Pored ostalog, potrebno je istaknuti da suvremeno razumijevanje dječje književnosti, koja je nastala u ranim fazama svog razvoja, susreće određene poteškoće, kako je evidentno iz istraživanja Karol Visinko iz 2005. godine. U tom istraživanju autorica je analizirala razumijevanje *Priča iz davnine*, prvi puta objavljene 1916.godine, autorice Ivane Brlić Mažuranić među učenicima riječkih škola. Zaključak koji proizlazi iz tog istraživanja ukazuje na to da je ovo književno djelo, iz više aspekata, neprikladno za ciljanu dječju publiku. Prije svega, istaknuto je prekomjerno korištenje gramatičkih oblika aorista, imperfekta i arhaizama. Stoga se postavlja pitanje kakav bi trebao biti profil dječjeg čitatelja, s obzirom na činjenicu da postoje određene prepreke koje otežavaju njihovo razumijevanje. Je li dječji čitatelj sposoban i kompetentan za takvu vrstu književnog materijala? Koji je pristup prikladniji za čitanje slikovnice - pristup iskusnog i kompetentnog čitatelja ili pristup petogodišnjeg djeteta koje još vjeruje u postojanje Djeda Božićnjaka (Majhut, 2005: 71)? Dječji čitatelj svakako nije najkompetentniji čitatelj, budući da mu nedostaje životnog i čitateljskog iskustva koje posjeduje odrasla osoba. Međutim, dječji pisac mora pažljivo oblikovati svoju ciljanu publiku i uzeti u obzir njihove specifične karakteristike i ograničenja (Majhut, 2005: 27).

Prema autorima Dikliću, Težakovoj, i Zalaru i njihovom djelu *Primjeri iz dječje književnosti* iz 1996. godine, proučavanje literature o dječjoj književnosti u Hrvatskoj pruža dublji uvid u bogatstvo i raznolikost književne scene, ključne teme, stilove i pravce koji su oblikovali dječju književnost u Hrvatskoj. Proučavanjem knjiga nagrađenih raznim priznanjima, možemo bolje razumjeti koje su teme dominirale kroz različita povijesna razdoblja te kako su se mijenjali stilovi i pristupi u pisanju književnih djela za djecu (Krajačić, 1945). Ovaj pristup omogućuje stvaranje konteksta za dublje razumijevanje i objektivnu procjenu djela Jelene Pervan unutar šireg književnog okruženja.

3. PREGLED DJELA JELENE PERVAN

Jelena Pervan, rođena u Splitu 1992. godine, istaknuta je hrvatska spisateljica dječje književnosti koja je svojim radom stekla priznanje i popularnost diljem Hrvatske. Njezina djela odlikuju jedinstvena sinteza mašte, humora i poučnih elemenata koja je privukla pažnju mladih čitatelja i zadobila njihovu naklonost. Zbirke kratkih priča za djecu, kao i tekstovi njezinih slikovnica, predstavljaju bogatstvo raznovrsnih tema, likova i pustolovina. Svaka priča prožeta je živopisnim opisima, vješto razrađenim dijalozima i detaljno osmišljenim zapletima. Pervan uspijeva oživjeti svijet mašte i pustolovine istovremeno potičući moralne pouke i vrijednosti na djeci razumljiv i privlačan način. Njezine priče često ističu ljepotu prijateljstva, hrabrosti, solidarnosti i prihvaćanja različitosti.

U zbirki kratkih priča za djecu *Brbljava Iva* (2013), susrećemo se sa svijetom intrigantnih likova i njihovih interesantnih pustolovina. Priče su ispunjene humorom i duhovitim dijalozima koji privlače pažnju mladih čitatelja i potiču na promišljanje i zbližavanje s likovima. Glavna junakinja, djevojčica Iva, svojom razigranošću i znatiželjom potiče djecu na aktivno sudjelovanje u priči, a istovremeno se dotiče važnih tema poput prihvaćanja različitosti i poštivanja. U zbirki *Pjegava Iva* (2012), Jelena Pervan nam predstavlja nove epizode avantura glavne junakinje Ive. Ova zbirka fokusira se na izazove odrastanja, prijateljstva i međuljudskih odnosa te proces snalaženja u svijetu oko sebe. Kroz zanimljive situacije i intrigantne likove, Pervan uspijeva prenijeti važne životne lekcije, potičući djecu na razmišljanje i samorefleksiju.

Pored autorskih zbirki kratkih priča, Jelena Pervan također se izdvaja kao autorica slikovnica iz ciklusa priča o medvjedićima Hrkalu i Drijemalu te bakterijama Mrljeku i Prljeku. Suradnja Jelene Pervan s ilustratoricom Jelenom Brezovec, koja svojim ilustracijama donosi likove i svjetove iz priča u život, značajno obogaćuje književna djela autorice, pružajući djeci bogatstvo vizualnih doživljaja i dublje razumijevanje njezinih priča. Brezovecove ekspresivne ilustracije prate tekst priča i dodaju im relevantnu vizualnu dimenziju. Boje, detalji i izrazi likova pružaju dodatni sloj značenja i obogaćuju čitateljsko iskustvo (Narančić Kovač, 2011). Slikovnice Jelene Pervan pružaju mladim čitateljima uzbudljive dogodovštine kroz upečatljive i impresivne prikaze likova i životinjskog svijeta. Glavni likovi, medvjedići Hrkalo i Drijemalo te bakterije Mrljek i Prljek, svjedoče smislu

prijateljstva i zajedno prolaze kroz različite situacije koje garantiraju smijeh, izazove te nova uzbudljiva i poučna iskustva. Slikovnice iz ciklusa priča o Hrkalu i Drijemalu, te Mrljeku i Prljeku, potiču dječju maštu, razvoj kreativnosti i proaktivnosti te ostvaruju emocionalnu povezanost s likovima preko kojih uče o važnim vrijednostima i vrlinama (Javor, 2000). Ilustracije koje prate priče, stvaraju živopisne i dinamične interpretacije fabule te dodatno obogaćuju čitateljsko iskustvo. Jelena Pervan, surađujući s ilustratoricom Jelenom Brezovec, u svojim slikovnicama uspješno objedinjuje zanimljivu priču i privlačne vizualne elemente, stvarajući harmoničan spoj riječi i slika koji omogućava bolje razumijevanje likova, radnje i okoline priče, potiče djecu u korištenju maštovitosti dok percipiraju događaje, olakšava razumijevanje složenih pojmova te, poradi potrebe za promatranjem detalja na slikama, pridonosi razvoju pažnje i koncentracije (Horvatić, 1972). Slikovnice Jelene Pervan vode čitatelje kroz različite teme, okoline i situacije, kao što su priroda, prijateljstvo, emocije, obitelj i pustolovina. Svaka slikovnica donosi svoju jedinstvenu priču, pažljivo prilagođenu interesima i temeljitijem razumijevanju kod predškolske djece.

Nastavno, jedna od važnih karakteristika djela Jelene Pervan jest njihova pristupačnost i inkluzivnost. Ona nastoji integrirati široki spektar tema koje doprinose promicanju uključenosti, poštivanja različitosti i naglašavaju važnost prihvaćanja situacija koje se ne mogu promijeniti. Kroz likove koji su po mnogočemu različiti, bila to osobnost, sposobnosti ili različiti interesi, Pervan gradi mostove razumijevanja i promovira vrijednosti tolerancije i prijateljstva. Njezina pažnja prema detaljima i prilagođavanje sadržaja dječjim potrebama i važnim spoznajama čini njene knjige popularnima među mladim čitateljima, ali i roditeljima. Ona koristi jednostavan, jasan i slikovit jezik koji je pristupačan djeci. Također, Pervan ističe važnost ritma i ritmičkih obrazaca u svojim pričama, što pomaže u razvoju jezičnih vještina i slušne percepcije kod djece (Cilar, 2015).

Djela Jelene Pervan ne samo da zabavljaju i poučavaju, već potiču i emocionalni razvoj djece. Njezine priče ističu važnost iskustva osjećaja, empatije, izražavanja emocija i suočavanja s različitim situacijama. Likovi u njezinim djelima prolaze kroz različite izazove, sukobe i rješavaju probleme na način koji je primjeren i zanimljiv djeci, čime se podupire razvoj emocionalne inteligencije i sposobnost razumijevanja svijeta oko sebe (Cilar, 2015).

Uz pohvale i priznanja koja je dobila za svoja djela, Jelena Pervan ostaje jedna od istaknutih i omiljenih autorica dječje književnosti u Hrvatskoj. Njezine priče, zbirke kratkih

priča i slikovnice ostavljaju trajni dojam na mlade čitatelje, potičući ljubav prema knjigama, kreativnost i razvoj dječje mašte, što Javor (2000) ističe kao svojstva kvalitetne književnosti. Njezina djela odlikuju se jedinstvenom konceptualizacijom mašte, humora i poučnih elemenata koji su privukli pažnju mladih čitatelja diljem Hrvatske. Sveukupno, Jelena Pervan ostavlja neizbrisiv trag u svijetu dječje književnosti svojim kvalitetnim i domišljatim djelima koja su stvarana s ciljem obogaćivanja i edukacije mladih čitatelja.

Štoviše, Jelena Pervan kontinuirano radi na stvaranju novih djela koja će oduševiti mlade čitatelje. Njezina predanost dječjoj književnosti vidljiva je u raznovrsnosti tema koje obrađuje u svojim pričama. Ona istražuje područja poput prirode, životinja, prijateljstva, obitelji, avantura i ostalih interesa i iskustava djece rane i predškolske dobi. Uz pisanje knjiga, Jelena Pervan također aktivno sudjeluje u promicanju čitanja i dječje književnosti na dinamičniji način, prilagođavanju i prilagodbi stranih knjiga za djecu te interaktivnim književnim druženjima s djecom. Pervan sudjeluje na književnim događanjima, festivalima knjiga i školskim posjetima, gdje dijeli svoju strast prema čitanju s mladim čitateljima. Također radi na promicanju važnosti čitanja u obiteljskom okruženju te potiče roditelje da redovito čitaju svojoj djeci i potiču naklonost prema književnosti od najranije dobi. Za 2022. godinu, proglašena je ambasadoricom čitanja nacionalne kampanje za poticanje čitanja pod nazivom „Čitaj mi”. No, ono što Jelenu Pervan najviše ispunjava jest rad s djecom s teškoćama u razvoju. S njima provodi radionice senzoričkog pripovijedanja i stvaranja priča u „Kući od priča” koju je osnovala, kao i u rehabilitacijskim centrima i centrima za odgoj i obrazovanje. Njezin cilj je približiti priče tim posebnim mališanima i omogućiti im sudjelovanje u kreativnim radionicama. Od 2013. godine, Jelena Pervan ponosna je članica Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade (Cilar, 2015).

Kroz svoje priče Jelena Pervan potiče djecu na promišljanje postavljanje pitanja i istraživanje svijeta oko sebe. Ona često uključuje poučne elemente u svoje priče kako bi potaknula razvoj dječjeg poznavanja i razumijevanja pojedinih praksa. Teme poput prirodnih fenomena, različitih kultura i vrijednosti, te važnosti ljubavi i poštovanja prema drugima, prisutne su u njezinim pričama na način koji je pristupačan, blizak i razumljiv djeci. Djela Jelene Pervan također promoviraju važnost čitanja i razvoja jezičnih vještina kod djece. Njezine priče često su isprepletene ritmom, rimama i ponavljanjima, što potiče razvoj slušne percepcije i fonološke svjesnosti kod djece rane i predškolske dobi. Autorica koristi jednostavan jezik i izraze koji su bliski djeci, što olakšava razumijevanje i dublje uranjanje u

narativno iskustvo (Cilar, 2015).

Jelena Pervan autorica je koja inspirira te ima iznimno pozitivan utjecaj na dječju književnost u Hrvatskoj. Njezina djela prenose važne poruke, potiču maštu, razvoj jezičnih vještina i emocionalnu povezanost s pričama i likovima. Njezina literarna djela predstavljaju izvor zadovoljavanja književnih potreba i edukacije mladih čitatelja, pružajući im neizbrisivo iskustvo čitanja te otvarajući vrata svijetu maštovitosti i spoznaje.

4. KARAKTERISTIKE DJEČJE KNJIŽEVNOSTI

U dječjoj književnosti, autori su obvezni ispunjavati određene uvjete kako bi njihova kompozicija, izražavanje i sadržaj bili razumljivi djeci. Potrebno je prenositi određene pouke i obrazovne poruke koristeći prikladan jezični stil koji je pristupačan dječjoj dobi. Autori moraju voditi računa o jezičnim preprekama koje se pojavljuju zbog ograničenih jezičnih znanja i sposobnosti djece (Solar, 1976).

Kada se razmatra dječja književnost, evidentno je kako se značajno razlikuje od književnosti za odrasle upravo zbog svoje ciljane čitateljske skupine – djece. U proučavanju dječje književnosti, istraživači često podijele svoj pristup u dvije ključne kategorije: prva se bavi književnim aspektima definicije dječje književnosti, dok se druga usredotočuje na samu djecu kao čitatelje. Dječja književnost se prepoznaje kao kulturni i književni fenomen, no njezinu bit potrebno je sagledavati kroz prizmu djeteta, budući da su djeca glavni primatelji takve književnosti (Hranjec, 2004). „Iz toga slijedi kako su samoj dječjoj književnosti istaknuta tri temeljna pojma, a riječ je o književnosti, o djeci te o namjeni“ (Crnković i Težak, 2002: 7). Prvi koncept, književnost, označava ideju da djela namijenjena djeci moraju posjedovati određenu umjetničku vrijednost. Postavlja se pitanje je li svako djelo namijenjeno djeci zaista umjetnički vrijedno, što dovodi do rasprave o tome jesu li sva takva djela stvarno prikladna za male čitatelje (Crnković, 1990). Ovdje se naglašava da književnost inherentno uključuje umjetničko stvaranje i da djela ne bi bila umjetnički vrijedna bez tog elementa.

Što se tiče djece kao čitatelja, važno je uzeti u obzir njihovu dob i različite kognitivne, emocionalne i fizičke sposobnosti, koje se bitno razlikuju od odraslih. Stoga nije svako književno djelo prikladno za djecu, i njihove karakteristike treba uzeti u obzir (Crnković, 1990). Kriterij svrhe usmjeren je na namjeru autora da djelo bude namijenjeno dječjem čitatelju. Ocjena prikladnosti djela za djecu temelji se na tematici i načinu izražavanja koji se koristi u djelu (Crnković i Težak, 2002). U tom smislu, možemo identificirati tri ključna kriterija za određivanje pripadnosti književnom djelu dječjoj književnosti. Prvi kriterij implicira da je djelo napisao autor s namjerom da ga čita dijete. Drugi kriterij odnosi se na izdavača, koji može biti specijaliziran za dječju književnost ili dio izdavačke kuće posvećen djeci. Posljednji kriterij odnosi se na dostupnost knjige djeci putem mjesta kao što su knjižnice ili knjižare. Važno je napomenuti da navedeni kriteriji ne bi trebali biti restriktivni u

ocjeni pripadnosti djela dječjoj književnosti, budući da postoje primjeri djela koja možda nisu prvotno bila namijenjena djeci, ali su ih djeca prihvatila kao svoje (Crnković i Težak, 2002). Ova argumentacija podupire gore istaknutu ideju da se dječja književnost smatra posebnim oblikom književnosti koji je tematski i formalno prilagođen djeci kao čitateljima te to uključuje djela koja su svjesno namijenjena djeci, ali i ona koja su možda postala popularna među djecom unatoč tome što prvotno nisu bila namijenjena njima (Crnković, 1990).

Nadalje, postoje odgovarajuće kategorije u dječjoj književnosti koje uzimaju u obzir navedene izazove i problematiku. Stjepan Hranjec u svom djelu *Pregled hrvatske dječje književnosti iz 2006. godine* identificira dva osnovna kriterija za određivanje pripadnosti dječjoj književnosti: dob čitatelja i struktura knjige. Na temelju tih kriterija, on razdvaja dječju književnost na usmenoknjiževne oblike, kao što su bajke, legende, anegdote, basne, brojalice, rugalice, izmišljalice, uspavanke, poslovice, i pitalice, te na književne oblike kao što su slikovnice, dječje pjesme, dječja proza i dječji igrokazi.

S druge strane, Milan Crnković i Dubravka Težak u svojoj knjizi *Povijest hrvatske dječje književnosti od početka do 1955. godine* iz 2002. godine klasificiraju dječju književnost u glavne kategorije koje uključuju slikovnice, dječju poeziju i dječje romane ili romane o djetinjstvu. Druga skupina obuhvaća basne, romane o životinjama, avanturističke ili pustolovne romane, historijske ili povijesne romane, znanstvenu fantastiku, putopise i biografska djela. Autori ističu da prva skupina pripada pravoj dječjoj književnosti i temelji se na tri ključna kriterija: prilagođenost djeci, prisustvo životinja ili djece u ulogama glavnih junaka i deklariranje kao dječje literature. S druge strane, djela iz druge skupine nisu isključivo namijenjena djeci, već ih čitaju i odrasli čitatelji.

Shodno tome, kako bi se stvorio teorijski okvir za analizu djela Jelene Pervan, važno je definirati i razumjeti aspekte dječje književnosti (Solar, 1976). U nastavku će biti opisane neke od ključnih specifičnosti dječje književnosti s relevantnim primjerima iz djela Jelene Pervan koji će pomoći u njihovom razumijevanju i određivanju primjerenosti za djecu rane i predškolske dobi.

Naime, dječja književnost koristi jednostavan i razumljiv jezik prilagođen dobi čitatelja (Krajačić, 1945). Riječi, rečenice i koncepti predstavljeni su na način koji je djeci lako razumljiv i prilagođen njihovoj dobi. Drugim riječima, to uključuje kratke rečenice, često

ponavljanje ključnih riječi i upotrebu jasnih opisa. U slikovnici *Hrkalo i Drijemalo* (2014), Jelena Pervan koristi jednostavan jezik kako bi opisala dogodovštine medvjedića i njihovo suočavanje s emocijom ljubomore. Opisi su kratki, ali slikoviti, čime se olakšava razumijevanje i sudjelovanje djece u priči:

„ - Kamo ideš prijatelju? - upitao ga je pokisli lisac.

- Idem na Sjeverni pol upoznati toga lažljivog medvjeda i pokazati mu da sam ja najglasniji hrkač na svijetu! - ljubomorno je odvratio Hrkalo.

- Ali ne možeš sam otići na Sjeverni pol! Uostalom, zar je važno što piše u novinama?

Ti znaš da si najbolji hrkač u ovoj šumi, pa što i ako taj medo hrče glasno kao i ti?

- Taj medvjed laže i svima ću to dokazati! - viknu je Hrkalo.” (Pervan, 2014: 6)

Nadalje, dječja književnost često sadrži elemente mašte i fantazije kako bi potaknula dječju kreativnost i sanjarenje. Priče su često implementirane bajkovitošću, fantastičnim i intrigantnim likovima i neočekivanim događajima koji čitatelje vode u imaginarni svijet (Cilar, 2015). U priči o važnosti pranja ruku, *Mrljek i Prljek slave fujkasti rođendan* (2018), Jelena Pervan koristi inspirativne i duhovite likove i situacije kako bi svojim čitateljima stvorila primamljivu i dinamičnu atmosferu te tako primila planiranu poruku. Djevojčica Nora prikazana je na intrigantan i slikovit način kao domaćin slavlja bakterijama zbog nepranja ruku:

„ Vlasnica najprljavije igraonice na svijetu ‘Pod noktom’ je djevojčica Nora.

Ona baš nikako ne voli prati ruke. Njezine su ruke i nokti uvijek od nečega ljepljivi

ili šljokasti ili blatnjasti, a ponekad i pudingasti.

Nora obožava gurati prste u pudinge, torte, kišne lokve, vodene boje, kule

od pijeska, pa i u svoj slinavi nos.” (Pervan, 2018: 9)

Nastavljajući s prethodnim razmatranjima, dječja književnost često ima poučnu svrhu i prenosi važne moralne pouke i vrijednosti. Priče često promiču ljubaznost, hrabrost,

prijateljstvo, solidarnost i prihvaćanje različitosti kao principe i uvjerenja koji su od izuzetnog značaja (Cilar, 2015). Ove pouke pomažu djeci u razumijevanju svijeta oko sebe i razvijanju pozitivnih vrijednosti. U zbirci kratkih priča *Brbljava Iva* (2013), Jelena Pervan prenosi važne životne lekcije kroz situacije u kojima se nalazi glavna junakinja. Djevojčica Iva se suočava s izazovima i problemima, a kroz svoje iskustvo uči važne vrijednosti poput poštovanja prema drugima, važnost prihvaćanja vlastite jedinstvenosti i ljepote koja proizlazi iz različitosti. Ovdje se Pervan obraća svoj djeci koja osjećaju neke svoje nedostatke koje su ili samostalno primijetili ili su ih drugi upozorili na to, ističući važnost prihvaćanja nedostataka kako bismo ih onda mogli i promijeniti: „Do sada sam izgubila toliko stvari da kad bih ih krenula popisivati trebale bi mi četiri velike bilježnice s debelim koricama.” (Pervan, 2013: 20)

Dječja književnost također često koristi ilustracije, boje i interaktivne elemente kako bi privukla pažnju djece i oživjela priče. Autor Dubravko Horvatić (1972) ističe da su slikovnice posebno atraktivne djeci rane i predškolske dobi zbog integracije teksta i ilustracija koje stvaraju bogato vizualno iskustvo. U slikovnici *Mrljek i Prljek mučkaju bljakavi napitak* (2018), ilustratorica Brezovec koristi živahne i ekspresivne boje te atraktivnu i duhovitu ilustraciju likova i ostalih elemenata priče kako bi postigla ravnotežu i usklađenost s tekstem i doživljajem likova i situacija, što se može uočiti na slikama 1 i 2. Takva uravnoteženost teksta i ilustracija privlači pažnju djece, potiče ih da se aktivno uključe u čitanje te steknu jasniju predodžbu o tematici (Šišnović, 2011).

Slika 1: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Mrljek i Prljek mučkaju bljakavi napitak* (Pervan, 2018)

Slika 2: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Hrkalo i Kamilica* (Pervan, 2014)

Navedene karakteristike dječje književnosti pružaju okvir za analizu djela Jelene Pervan, posebno njenih zbirki kratkih priča za djecu o djevojčici Ivi i slikovnica iz ciklusa priča o medvjedima Hrkalu i Drijemalu, bakterijama Mrljek i Prljeku i drugima. Njena djela imaju jednostavan jezik, sadrže živopisne elemente, prenose moralne pouke i privlače pažnju djece kroz vizualnu atraktivnost. U djelima Jelene Pervan, poput njenih zbirki kratkih priča za djecu i slikovnica iz ciklusa priča o intrigantnim glavnim likovima, možemo primijetiti primjenu karakteristika dječje književnosti koje su prethodno opisane, što će se dodatno istraživati u narednim poglavljima.

4.1. Komponente dječje priče u pričama Jelene Pervan

Dječje priče, kao i svaka druga književna forma, sastoje se od različitih komponenti koje oblikuju njihovu strukturu, likove i tematiku. Razumijevanje tih komponenti omogućuje dublju analizu dječjih priča Jelene Pervan te sagledavanje njihove kvalitete i utjecaja na mlade čitatelje. U nastavku će se detaljno opisati i analizirati ključne komponente dječje priče i njihovu primjenu u pričama autorice Jelene Pervan djeci, među kojima se ističu zbirke poput *Brbljava Iva* (2013), *Pjegava Iva* (2012). Kako bi se utvrdilo jesu li priče primjerene djeci rane i predškolske dobi, u ovoj analizi, središte zanimanja bit će narativna struktura, likovi, tematika te jezik i stil pripovijedanja u navedenim zbirkama priča Jelene Pervan (Čilar, 2015).

Narativna struktura obuhvaća osnovnu organizaciju priče koja uključuje početak, sredinu i kraj. Prema autorici Maši Grdešić (2015), u dječjim pričama često se koristi klasična linearna struktura s jasno definiranim uvodom, zapletom, vrhuncem i raspletom. Ova struktura omogućuje djeci da prate priču i emocionalno se povežu s njenim tijekom. U pričama Jelene Pervan, kao što su one o djevojčici Ivi, uvod predstavlja glavne likove i njihovo okruženje, dok zaplet donosi problem ili izazov s kojim se susreću. Vrhunac priče obuhvaća najvažniji trenutak ili rješenje problema, dok se u raspletu donosi završetak i zaključak priče. Ova narativna struktura omogućuje djeci lakše praćenje radnje, očekivanje rješenja problema i osjećaj zadovoljstva kad se priča razriješi. Primjerice, u zbirci *Brbljava Iva* (2013), priče imaju jasno definiranu narativnu strukturu koja omogućuje djeci da prate radnju i emocionalno se povežu s likovima. Djevojčica Iva, kao glavni lik, suočava se s unutarnjim sukobima i dilemama vezanim uz svoju budućnost, što će kasnije voditi do razvoja njezina lika i razrješenja ovih pitanja:

„A ja? Ja ne znam što ću biti kad narastem. Mislim da se nikada neću moći odlučiti za jedan posao. Ne preostaje mi ništa drugo nego biti političarka. Moj tata kaže da oni ne rade ništa, a imaju punu kasicu prasicu. Mislim da je to idealan posao za mene.” (Pervan, 2013: 11)

Likovi su ključni elementi dječje priče jer djeci omogućuju emocionalno povezivanje i identifikaciju s pričom. U dječjoj književnosti često se koriste likovi koji su bliski dječjem

svijetu i dobi te koji se suočavaju s problemima, izazovima i avanturama s kojima se djeca mogu poistovjetiti (Cilar, 2015). U djelima Jelene Pervan, likovi su pažljivo razvijeni i karakterizirani kako bi bili autentični i intrigantni mladim čitateljima. Likovi u pričama Jelene Pervan imaju različite osobnosti i osobne kvalitete koje se ogledaju kroz njihovo ponašanje i postupke. Ovakva karakterizacija likova omogućuje djeci da se emocionalno povežu s njima, uče kroz njihova iskustva te razvijaju empatiju i razumijevanje za sebe i druge. Primjerice, u zbirci priča *Brbljava Iva* (2013), djevojčica Iva opisuje samu sebe kao nestašnu, s čime se djeca često mogu poistovjetiti i što vrlo često čuju za same sebe:

„Ja sam jedna od one djece koja ključ od kuće mora nositi na lancu jer bi ga inače izgubila čim zaključam kuću. Isto tako, školsku torbu ne smijem skidati s ramena dok sam u školi jer bih je zaboravila ponijeti kući.” (Pervan, 2013: 22)

Tematika priča odnosi se na glavnu ideju, poruku ili pouku koja se prenosi kroz priču. Dječje priče često imaju univerzalne teme poput prijateljstva, hrabrosti, ljubavi, prihvaćanja različitosti i samopouzdanja. Tematika je važna jer pruža djetetu priliku da razmišlja o važnim životnim vrijednostima i moralnim dilemama te razvija vlastiti sustav vrijednosti (Cilar, 2015). Tematika priča Jelene Pervan također je usmjerena prema vrijednostima koje su važne za djecu rane i predškolske dobi. U njenim zbirkama često se ističu teme poput prijateljstva, obitelji, hrabrosti, uvažavanja različitosti i važnosti komunikacije. Te teme su relevantne za djecu jer se bave njihovim svakodnevnim iskustvima i potiču ih na razmišljanje i razumijevanje važnih životnih vrijednosti i iskustava. Primjerice, u zbirci *Brbljava Iva* (2013) pojavljuju se priče koje naglašavaju važnost suosjećanja, pomaganja drugima i brige za potrebite:

„Isto sam tako odlučila da ću kad narastem usvojiti baš svu djecu iz doma za nezbrinutu djecu i da će svi na svijetu imati mamu i tatu. Jer mama i tata su zakon!”
(Pervan, 2013: 27)

Budući da omogućuje autorima stvaranje dojmljivih i privlačnih priča koje su prilagođene dječjem dobu i razumijevanju, slijedom navedenog, još jednu važnu ulogu u dječjoj književnosti igra jezični stil. U dječjim pričama često se koriste jednostavni jezični izrazi, živopisni opisi i bogati dijalozni kako bi se zadržala pažnja djece i potaknula njihova

mašta (Težak, 2008). Stil pripovijedanja autorice Jelene Pervan odlikuje se fluidnošću i ritmom. Priče imaju primjerenu ravnotežu između opisa, dijaloga i događaja, što održava intenzitet fabule i interes čitatelja. Autorica koristi različite stilske figure poput metafora, usporedbi i ritmičnih fraza kako bi oživjela priče i stvorila ugodno iskustvo čitanja. Također, u pričama se često koriste intrapersonalne komunikacije koje čine priče interaktivnima i omogućuju djeci da se povežu s likovima i događajima (Cilar, 2015). Primjerice, u zbirci priča *Brbljava Iva* (2013) tekst obiluje živopisnim opisima i dijalozima koji doprinose emotivnom doživljaju priče:

„Tu je i tata. Tata uvijek govori kako su žene stvorene za
kremice i šminkice, a muškarci za praktičnost. Uvijek
kad smo u gostima, on satima filozofira kako svoju
mekanu kožu duguje ničem drugom doli sapunu i
običnoj hladnoj vodi. -Prirodno lijep – reći će tata. Ali
moj je tata lažljivac veći od Pinokija.

Moj tata je pravi šminker? U kupaonici ima više kremica
i šampona od mene i mame, a mi smo cure. Jednom sam
ga čak ulovila kako razmazuje maminu kremu za bore po
obrazima. Prirodna ljepota, mo'š si ga mislit'!” (Pervan, 2013: 15)

Shodno tome, jedan od značajnih elemenata koji dodatno angažira djecu i potiče ih na daljnje čitanje je duhovitost. Humor se u dječjim pričama često temelji na iznenadnim situacijama, neobičnim događajima ili intrigantnim i šaljivim prikazom likova (Cilar, 2015). Autorica Pervan u svojim pričama vješto koristi humor kako bi privukla pažnju djece i potaknula smijeh i naklonost prema knjigama. Također, zbirke priča Jelene Pervan, primjerice *Brbljava Iva* (2013), ističu važnost mašte i kreativnosti što autorica postiže upotrebom humora:

„Mama je počela filozofirati kako sam po prirodi jako nemarna i zaboravljiva, što je

istina jer ponekad zaboravljam i jesti. Odlučila mi je pružiti priliku te mi je kupila kaktus.” (Pervan, 2013: 9)

Dječje priče često potiču interaktivnost i sudjelovanje djece u čitanju. Kroz upotrebu pitanja, ponavljanja fraza ili pozivanja na maštu, djecu se potiče na aktivno sudjelovanje u priči, postavljanje pitanja, izražavanje svojih misli i osjećaja te razvijanje kompetencija poput stvaralaštva i kreativnosti. Narativna struktura potiče djecu na pridruživanje u pustolovinama glavnih likova, sudjelovanje u njihovim izazovima i tendenciji otklanjanja situacijskog problema i promišljanje o odlukama, mislima i izazovima likova. Ova interaktivnost potiče dječju maštu, angažman i razvoj kognitivnih vještina (Hameršak i Zima, 2015). U slikovnici *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju* (2018) autorica gradi interakciju s čitateljem detaljnim dijalogom među likovima, poticanjem mašte i percipiranja predmeta i pojava te pozivanjem na citiranje zanimljivih prikaza u priči upravo zbog bliskosti opisa i interpretacije s dječjim zanimanjem i sklonosti da ih humor i šaljivi neobični prikazi potaknu na interakciju:

„Mrljek je jedva zatvorio svoj kofer, a Prljekov se nije ni dao zatvoriti do kraja.

- Spakirao sam vrećicu bljakavoće i paketić zmazanoće.

Jesi li ti uzeo vrećicu sa smradovima? – upitao je Mrljek Prljeka.

- Evo je! – uzviknuo je Prljek i otvorio smrdljivu vrećicu. – Sve je unutra. Smrad pokvarenih jaja, neopranih zubi, ukiseljenog jogurta i prdac slona.

- Sad smo spremni za put! – ciknuli su uglas.” (Pervan, 2018: 7)

Dječja književnost često ima poučne elemente i moralne poruke koje pomažu djeci u razvijanju vrijednosti, razumijevanju društvenih normi i razvijanju vlastite moralne svijesti. Kroz priče, djeca mogu naučiti o poštivanju, prijateljstvu, hrabrosti, iskrenosti, empatiji i drugim važnim životnim vrijednostima (Hameršak i Zima, 2015). Jelena Pervan u svojim pričama često ugrađuje pouke i moralne poruke koje su prilagođene dječjoj dobi. Čitajući ili

slušajući sadržaj njenih djela, djeca mogu naučiti o važnosti dijeljenja, uvažavanja različitosti, rješavanju problema, poštivanju prirode i životinja te važnosti prijateljstva. Ove važne životne lekcije suptilno su ukomponirane u priče kako bi se djeci pružila vrijedna saznanja. Na primjer, u zbirci *Pjegava Iva* (2012), naglašava se važnost prihvaćanja vlastite jedinstvenosti i ljepote koja proizlazi iz različitosti, kao i mogućnost predomišljanja kod želje za mijenjanjem sebe zbog potrebe za uklapanjem:

„Iva je otrčala u kupaonicu i na licu ugledala svih šezdeset i sedam pjegica koje su uz nju već deset godina. Gladila ih je, gledala iz jednog pa iz drugog kuta.

A onda se zadovoljno smijala i kreveljila u zrcalo.

- Iva netko te treba! Spominje nekakav ugovor i sitna slova, o čemu se radi?

- Ne, ne, ne, nee!” (Pervan, 2012: 19)

Nadalje, dječja književnost ima sposobnost izazvati emocionalnu povezanost između čitatelja i priče. Kroz likove, situacije i teme, djeca mogu prepoznati sebe, razumjeti različite emocije i stvarati emotivnu vezu s pričom. Emocionalna povezanost potiče razvoj empatije, suosjećanja i emocionalne inteligencije kod djece (Hameršak i Zima, 2015). Jelena Pervan uspješno gradi emocionalnu povezanost s čitateljima kroz svoje priče. Likovi poput djevojčice Ive imaju svoje osobne karakteristike i izazove s kojima se djeca mogu poistovjetiti. Autorica dotiče različite emocije poput radosti, straha, tuge i nade, pružajući čitateljima bogato i potrebno emocionalno iskustvo. Kroz ove emotivne veze, djeca se mogu bolje nositi sa svojim vlastitim osjećajima i razumjeti emocije drugih, što nalazimo u zbirci priča *Brbljava Iva* (2013):

„Ja sam jedna od one djece koja ključ od kuće mora nositi na lancu jer bi ga inače izgubila čim zaključam kuću. Isto tako, školsku torbu ne smijem skidati s ramena dok sam u školi jer bih je zaboravila ponijeti kući. Do sada sam izgubila toliko stvari da kad bih ih krenula popisivati trebale bi mi četiri velike bilježnice s debelim koricama.” (Pervan, 2013: 11)

Dječja književnost također cijeni inovativnost i originalnost u pričama (Hameršak i Zima, 2015). Autentične i kreativne priče mogu potaknuti dječju maštu, razvijati njihovu kreativnost i poticati razmišljanje izvan ustaljenih okvira. Jelena Pervan donosi inovativnost i originalnost u svoje priče kroz raznolikost likova, neočekivane zaplete, neobične situacije i iznenađujuće obrate. Autorica u zbirci priča *Brbljava Iva* (2013) hrabro istražuje nove ideje i koncepte koji su zanimljivi djeci, pružajući im svježnu perspektivu te potičući njihovu maštu i kreativnost:

„Znaš Iva, izbrojao sam tvoje pjegice. Imaš ih trideset i četiri i to su najdivnije pjegice na svijetu. Ja sam mu se zahvalila i opet se pravila kao da me baš briga za njegove lijepe riječi.” (Pervan, 2013: 41)

Osim toga, estetika i vizualna privlačnost su vrlo važne komponente dječje književnosti. Ilustracije, dizajn i sam izgled knjige mogu značajno utjecati na privlačnost priče i interesa kod djece. Vizualni elementi trebaju biti dobro usklađeni s tekstom i stvarati harmoniju koja doprinosi ukupnom doživljaju čitanja (Narančić Kovač, 2011). Jelena Pervan surađuje s ilustratoricom Jelenom Brezovec koja stvara kreativne i živopisne ilustracije koje upotpunjuju priče. Ilustracije u njezinim slikovnicama su pažljivo osmišljene, bogate bojama, detaljne i izražajne, što privlači djecu i pomaže im da se još bolje povežu s pričom. Na slici 3 možemo vidjeti kako estetski aspekt knjige i vizualna privlačnost doprinose cjelokupnom doživljaju čitanja i čine priče Jelene Pervan vizualno privlačnima za djecu.

Slika 3: Ilustracije Stjepana Lukića u priči Jelene Pervan *Pjegava Iva* (Pervan, 2012)

Ukratko, komponente dječje priče, kao što su narativna struktura, likovi, tematika, jezični stil, ilustracije, interaktivnost, humor i vizualna privlačnost, te pristupačnost, zajedno stvaraju bogatstvo dječje književnosti (Hranjec, 2009). Autorica Jelena Pervan vješto koristi ove komponente u svojim djelima kako bi stvorila kvalitetne i privlačne priče za djecu. Njezine priče su primjereno strukturirane, sadrže zanimljive likove i teme, koriste se jezikom koji je prilagođen dječjoj dobi, sadrže estetski privlačne ilustracije i duhovite elemente što ih čini privlačnim i korisnim alatom za razvoj dječje mašte, emocionalne inteligencije i moralnog razumijevanja te poticanje razvoja potrebnih vještina, praksa i vrijednosti. Priče Jelene Pervan za djecu predstavljaju značajan doprinos dječjoj književnosti te pružaju vrijedno

iskustvo čitanja za djecu svih dobnih skupina nudeći djeci inspirativan i kvalitetan edukativno-zabavni sadržaj (Hranjec, 2009).

4.2. Analiza slikovnica iz ciklusa priča o Hrkalu, Drijemalu, Mrljeku i Prljeku i drugima

Slikovnice autorice Jelene Pervan s ilustracijama Jelene Brezovec kod djece potiču razvoj kritičkog promišljanja, kako vlastitih ideja tako i ideja drugih zbog raznolikosti nositelja radnje poput medvjedâ Hrkala i Drijemala te bakterija Mrljeka i Prljeka. Iz ciklusa priča o medvjedima Hrkalu i Drijemalu te bakterijama Mrljeku i Prljeku, analizirat će se slikovnice *Hrkalo* (2013), *Hrkalo i Drijemalo* (2014), *Hrkalo i Kamilica* (2014), *Mrljek i Prljek mučkaju bljakavi napitak* (2018), *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju* (2018), *Mrljek i Prljek slave fujkasti rođendan* (2018) te *Mrljek i Prljek na kiselom zadatku* (2022).

Ilustracije Jelene Brezovec igraju ključnu ulogu u slikovnicama autorice Jelene Pervan. One su živopisne i detaljne, duhovite i privlačne, što dodatno povećava interes djece za slikovnice i potiče ih da se uključe u priču te pružaju vizualni dojam koji nadopunjuje tekst i pomaže djeci da bolje razumiju radnju priče. Na slikama 4 i 5 vidimo ilustracije slikovnica Jelene Brezovec te se može uočiti kako djeca mogu lakše identificirati likove i razviti svoju maštu te kako vizualni elementi pomažu u stvaranju slike u dječjem umu (Zalar i sur., 2008).

Slika 4: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju* (Pervan, 2018)

Slika 5: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Hrkalo i Drijemalo* (Pervan, 2014)

Slikovnice Jelene Pervan obično slijede klasičnu narativnu strukturu koja se sastoji od uvoda, razvoja radnje i zaključka (Grdešić, 2015). U uvodu se često predstavljaju likovi i postavlja se temeljna situacija. Zatim se priča razvija kroz seriju događaja koji se povezuju i grade prema vrhuncu ili problemu koji se treba riješiti. Na kraju dolazi do rješenja ili zaključka koji zadovoljava djecu i daje im moguće smjernice za rješavanje vlastitih problema i životnih situacija (Zalar i sur., 2008). Ova struktura omogućuje djeci lakše praćenje radnje i razumijevanje tijeka priče. U slikovnici *Hrkalo* (2013), Pervan na samom početku priče predstavlja lik medvjedića Hrkala, njegovu naviku spavanja i glasnog hrkanja što je temelj za daljnju razradu teme prilagođenu dječjim sposobnostima i lakšem razumijevanju:

„U jednoj je šumi stanovao sasvim poseban medo. Taj je

medo bio najglasniji među životinjama. Ne, nije on pjevao operu. Nije ni pjevušio ni fućkao, već je glasno, najglasnije na svijetu – hrkao.” (Pervan, 2013: 2)

Likovi u serijama slikovnica autorice Jelene Pervan duboko su razrađeni i istražuju složene emocionalne aspekte s kojima se djeca mogu susresti, nudeći im važne lekcije o empatiji, razumijevanju i vrijednosti međusobne podrške (Narančić Kovač, 2012). Serija slikovnica o Hrkalu je primjenjiva i korisna za razvoj emocionalne inteligencije i moralnih razmatranja kod djece rane i predškolske dobi (Šišnović, 2011). *Hrkalo* (2013) prikazuje glavnog lika kao simbola sanjarenja i maštovitih pojedinaca. Hrkalova duboka veza s maštarijama i idejama pomaže čitateljima shvatiti važnost različitih pristupa životu te kako sanjari mogu biti izvor inspiracije i rješenja u teškim situacijama:

„Hrkalo je jako popularan medo. On je najveća spavalica u šumi.

A tek kako hrče! Na svijetu ne postoji hrkač glasniji od njega.

Njegov prijatelj lisac bajkopisac ljetos je o njemu napisao knjigu,

pa sada za Hrkala znaju baš svi. Svi su, pa i oni koji ga još nisu

upoznali, čitali o medvjedu koji sniva najstvarnije snove i hrče

najglasnijim hrcikom.” (Pervan, 2013: 5)

Slikovnice Jelene Pervan dotiču različite teme koje su relevantne i važne za djecu rane i predškolske dobi. Njene slikovnice serija o higijeni s likovima neobičnih i luckastih bakterija Mrljeka i Prljeka predstavljaju jedinstvenu kolekciju priča koja ne samo da nudi iznimno zabavno čitanje za djecu, već pruža i duboku pouku o važnosti higijene na način koji je i neposredan i razigran. Glavne teme slikovnica o Mrljeku i Prljeku pružaju spoznaje o važnosti higijene i čistoće, brige o sebi i drugima, razvoju mašte i kreativnosti, moralnom vrednovanju te emocionalnom i društvenom razvoju. Kroz njihove pustolovine, djeca uz smijeh uče o nužnosti higijene i čistoće te o važnosti brige o sebi i drugima. Ove slikovnice su posebno prilagođene djeci rane i predškolske dobi, jer su kreirane tako da potiču razvoj mašte, kreativnosti i moralnog vrednovanja, te emocionalnog i društvenog razvoja (Narančić

Kovač, 2011). Teme koje se protežu kroz slikovnice Jelene Pervan važne su za djecu u dobi predškolskog uzrasta jer pružaju spoznaje osnovnim higijenskim navikama na način koji je pristupačan i zanimljiv. Kroz avanture likova u slikovnici *Mrljek i Prljek mučkaju bljakavi napitak* (2018), djeca mogu intuitivno shvatiti kako neurednost može utjecati na njihovo okruženje i zdravlje, te kako jednostavne svakodnevne navike mogu imati značajan utjecaj na njihovu dobrobit:

„Sljedećeg je dana Lovro otišao svojoj zubarici. Sjeo je u zubarski

stolac i postidio se kad je zubarica primijetila da ne pere zube.

- Pa, Lovro, nije valjda da se bojiš četkice i paste za zube – našalila se zubarica.

Lovro se nasmijao, ali od smijanja ga je još jače zabolio zub pa se

snuždio kao truli krastavac.

- Ni četkica ni pasta neće te pojesti, a neće ni zubni konac. Nemaju

oni ni kljove ni kandže, ali Mrljek i Prljek mogli bi te gnjaviti – rekla mu je

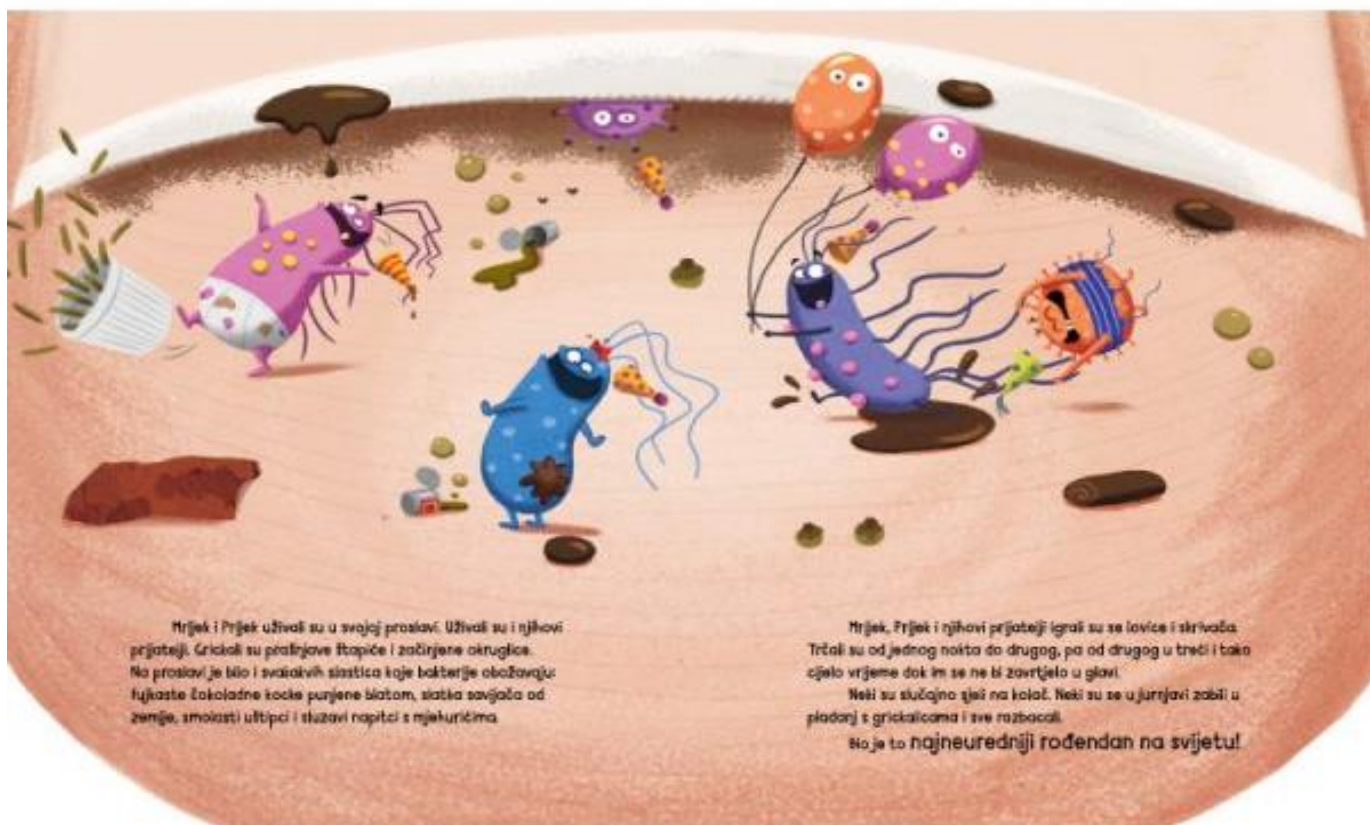
zubarica.

I dok je zubarica Lovri objašnjavala tko su zločkasti Mrljek i Prljek,

bušilicom se približila njegovim zubima.” (Pervan, 2018: 13)

Nadalje, ilustracije u slikovnicama Jelene Pervan igraju ključnu ulogu u prijenosu priče i komunikaciji s djecom, kao i dječjem interesu za priču. Ilustracije pomažu djeci da vizualno dožive priču, razumiju radnju i emocionalnu atmosferu. Također, ilustracije često dodaju humor, likovnost i maštovitost priči (Narančić Kovač, 2011). Slikoviti prikazi ilustratorice Jelene Brezovec su živopisni, dinamični i privlače dječju pažnju. Ilustracije intrigantnih likova prikazuju ih u raznim situacijama, izražavajući njihove emocije i akcije, kao i slikoviti prikaz opisa, što prikazuju slike 6 i 7.

Slika 6: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Mrljek i Prljek slave fujkasti rođendan* (Pervan, 2018)

Mrjek i Prjek uživali su u svojoj proslavi. Uživali su i njihovi prijatelji. Gricicali su prašnjave štapiće i začinjene okruglice. Na proslavi je bilo i svihakvih slastica koje bakterije obožavaju: fujkaste čokoladne kocke punjene blatom, stakla savjača od zemlje, smokasti utipici i sluzavi napitci s mjekurićima.

Mrjek, Prjek i njihovi prijatelji igrali su se lovice i skrivača. Trčali su od jednog nožta do drugog, pa od drugog u treći i tako cijelo vrijeme dok im se ne bi zavrtjelo u glavi. Neki su slučajno gleli na kolač. Neki su se u jurnjavi zabili u pladanj s grickalicama i sve razbacali. No je to najneuredniji rođendan na svijetu!

Slika 7: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju* (Pervan, 2018)

Jelena Pervan u svojim slikovnicama koristi jednostavan i pristupačan jezik, riječi su razumljive i jasne, a rečenice većinom kratke i jednostavne. Ovakav jezik omogućuje djeci prilagođeno praćenje priče, razumijevanje radnje i likova te lakše povezivanje s temama koje su obrađene (Težak, 2008). Autorica također koristi igru riječima, ponavljanje i ritam kako bi priče bile zanimljive i privlačne za čitanje. Kroz slikovnicu *Hrkalo* (2013), Jelena Pervan koristi jednostavne opise i rečenice poput „Koga god da si u toj šumi pitao poznaje li Hrkala, najglasnijeg hrkača na svijetu, svatko bi prstom pokazao na bucmastoga, čupavog stvora koji iz pidžame nije izlazio gotovo nikada.” (Pervan, 2013: 3), „Kad bi Hrkalo hrkao, nitko nije spavao. Šuma se tresla kao da je potres.” (Pervan, 2013: 4) ili „Hm... možda je kao mali sjeo

na kukca snovca pa još uvijek spava kao beba.” (Pervan, 2013: 13). Ovako jednostavan i slikovit jezik omogućuje djeci da vizualiziraju situacije i likove te razvijaju interes za priču i njen daljnji razvoj (Šišnović, 2011).

Stil pripovijedanja Jelene Pervan odlikuje se toplinom, humorom i emotivnom bliskošću s djecom. Autorica koristi prijateljski ton i često se obraća direktno djeci, što stvara osjećaj osobne interakcije. Stil je prikladan za mladu publiku jer je pristupačan, pažljivo doziran i prilagođen njihovom emocionalnom razumijevanju. Ovaj stil pripovijedanja potiče djecu na aktivno sudjelovanje u priči, postavljanje pitanja i stvaranje emocionalne veze s likovima (Hranjec, 2006). Autorica koristi slikovite opise i emotivne reakcije likova kako bi djeci prenijela osjećajnosti i bliskost. Na primjer, u slikovnici *Mrljek i Prljek na kiselom zadatku* (2022) pronalazimo emotivne izjave koje pomažu djeci da se povežu s likovima i razumiju njihove osjećaje:

„Mrljek i Prljek jedva su dočekali vrućinu kako bi se cijelo ljeto prežderavali
sladoledima kod slastičarke Ešerihije.

Jutros su se zalijepili za njenu zapackanu škrinju i slinili su od sreće
diveći se sladoledima od mravlje plivačke, trulih krastavaca, muhinog zadaha,
pljesnjive mandarine i žablje sluzi.

No, zaprepastilo ih je kad su shvatili da je posuda s njihovim omiljenim
sladoledom od kiselog znoja s dječjih stopala – prazna!

- Žao mi je, bljakići moji, ali djeca su ove godine stalno bosa i puno se
kupaju u moru i bazenu, pa nemam ni kapi kiselog znoja. Bez njega ne mogu
napraviti sladoled – objasnila im je Ešerihija pa prdnula od jada.

Prljek se razlio po podu i krenuo jecati, cviliti i cmoljiti. I Prljek je bio
slomljen i ispustio je jednu sluzavu suzicu iz oka, ali kad su se nakon dva dana

napokon smirili, stali su smišljati opaki plan.

- Ako ti budemo nosili bačve kiselog znoja s dječjih stopala, možemo li dobiti pet kuglica našeg omiljenog sladoleda baš svaki dan do kraja života? –

sasvim ozbiljno su predložili Ešerihiji.

- Dogovoreno! – razveselila se gospođa Ešerihija. Svi su zatim pljunuli u svoje dlanove i rukovali se za rastanak, a Mrljek i Prljek su se bacili na smrdljivi ljetni zadatak.” (Pervan, 2022: 5)

Analiza slikovnica iz ciklusa priča o medvjediću Hrkalu, Mrljeku i Prljeku i drugima otkriva da Jelena Pervan vješto koristi jezik i stil pripovijedanja koji su prikladni za djecu rane i predškolske dobi (Narančić Kovač, 2012). Njezin jednostavan jezik pripovijedanja, igra riječima, afektivna izražajnost stila pripovijedanja te emocionalna bliskost s djecom stvaraju priče koje su privlačne, zanimljive i poticajne za razvoj djece. Kroz takav jezik i stil, autorica uspijeva prenijeti vrijednosti kao što su prijateljstvo, hrabrost, solidarnost i briga, istovremeno potičući razvoj jezičnih vještina i emocionalne inteligencije kod mlade publike (Šišnović, 2011). Ove slikovnice omogućuju djeci da sagledaju poznate situacije iz drugačije perspektive, stavljajući se u ulogu likova u priči. Likovi i situacije u navedenim slikovnicama Jelene Pervan pomažu djeci da razumiju različite perspektive i razmišljaju o dobrim načinima rješavanja problema. Svaki lik ima svoje karakteristične osobine koje su prepoznatljive i često se ponavljaju u pričama. Ovi likovi su lako prepoznatljivi i djeca se mogu poistovjetiti s njima, što čini njene slikovnice privlačnima i interesantnima djeci rane i predškolske dobi.

Slikovnice Jelene Pervan, posebno iz ciklusa priča o medvjedima Hrkalu i Drijemalu te bakterijama Mrljeku i Prljeku, predstavljaju izvanredan primjer dječje književnosti koja potiče maštu, razvoj jezičnih i čitalačkih vještina, emocionalnu povezanost s likovima i razumijevanje važnih tema slikovnica. Kroz slikovnice Jelene Pervan djeca se upoznaju s osnovnim elementima priče, poput uvoda, zapleta i raspleta, te stječu osjećaj za narativnu strukturu. Između ostaloga, slikovnice često imaju ponavljajuće motive i ritam u pričanju, što je karakteristično za dječju književnost (Narančić Kovač, 2012). Takvo ponavljanje pomaže djeci uključiti se u priču, sudjelovati u pripovijedanju i predviđati što će se dogoditi sljedeće.

Također, kroz ponavljanje određenih rečenica ili fraza, djeca razvijaju jezične vještine te bogate svoj rječnik. Ilustracije u slikovnicama ključne su za vizualno doživljavanje priče i razumijevanje likova i radnje (Šišnović, 2011). One su pažljivo birane kako bi odgovarale dječjim sposobnostima i interesima te potaknule dječju maštu. Kroz prikazane boje, detalje i ekspresije likova, ilustracije pomažu djeci stvaranje predodžbe o likovima i situacijama te da se emocionalno uključe u priču. Također, Brezove ilustracije koje skladno i svrhovito prate tekst dodatno upotpunjuju priču i mogu prenijeti informacije koje nisu izravno navedene u tekstu, poput osjećaja, atmosfere ili detalja iz okoline.

Važno je napomenuti da slikovnice Jelene Pervan, poput ostalih kvalitetnih dječjih knjiga, pružaju djeci ne samo zabavu i užitek čitanja, već i važne pedagoške vrijednosti. Kroz priče o prijateljstvu, individualnosti, obitelji, hrabrosti i ostalim temama, djeca stječu razumijevanje moralnih vrijednosti, razvijaju empatiju te stječu predodžbu o poželjnom nošenju s različitim situacijama (Šišnović, 2011). Slikovnice Jelene Pervan pružaju djetetu priliku da se identificira s likovima, razmišlja o njihovim postupcima i donosi zaključke o njihovim izborima.

U skladu s karakteristikama dječje književnosti koje su prethodno opisane, slikovnice Jelene Pervan nude cjelovito i prilagođeno iskustvo čitanja za djecu rane i predškolske dobi. Kroz kvalitetne priče, likove i ilustracije, potiču se dječja mašta, kreativnost, jezične vještine i emocionalni razvoj (Hranjec, 2006). Također, ove slikovnice mogu poslužiti kao poticaj za daljnje istraživanje dječje književnosti i razvijanje ljubavi prema čitanju u ranom djetinjstvu.

5. ZAKLJUČAK

Jelena Pervan ističe se kao autorica koja je uspješno kreirala antologije kratkih priča i slikovnica za djecu koje su privukle pažnju djece i njihovih roditelja. U ovom radu analizirane su zbirke kratkih priča Jelene Pervan: *Pjegava Iva* (2012) i *Brbljava Iva* (2013) te slikovnice, s posebnim naglaskom na ciklus priča o medvjedima Hrkalu i Drijemalu te bakterijama Mrljeku i Prljeku (2013 – 2022). Cilj ovog rada bio je procijeniti njihovu prikladnost za djecu rane i predškolske dobi kroz analizu narativne strukture, likova, tematike, jezika i ilustracija te ostalih komponenti dječje književnosti. Kroz ovu kvalitativnu književnoteorijsku analizu, dolazimo do nekoliko zaključaka. Djela Jelene Pervan pokazuju visoku razinu primjerenosti djeci rane i predškolske dobi. Njihova jednostavna i pristupačna narativna struktura, koja uključuje jasno postavljenu situaciju, razvoj radnje i zaključak, olakšava djeci razumijevanje i praćenje priče, dok su likovi u pričama privlačni, raznoliki i često se susreću s izazovima s kojima se djeca mogu poistovjetiti. Tematika priča bavi se važnim aspektima djetinjstva kao što su snalaženje u svijetu oko sebe, prijateljstvo, obitelj, odrastanje i suočavanje s različitim situacijama. Jezik i stil pripovijedanja Jelene Pervan prilagođeni su razumijevanju i razvoju djece rane i predškolske dobi, što olakšava njihovo uživanje u pričama, upotreba jednostavnih riječi, ponavljanje fraza i ritmičkih uzoraka te pažljivo odabrane rečenice doprinose čitljivosti i angažmanu djeteta tijekom čitanja. Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnicama Jelene Pervan pružaju dodatnu podršku vizualnom doživljaju priče, potičući dječju maštu i percipiranje sadržaja slikovnica. Boje, oblici i izrazi na licima likova doprinose emotivnom doživljaju priče te pomažu djetetu da bolje razumije i doživi priču (Hameršak i Zima, 2015).

Rezultati analize ukazuju da su djela Jelene Pervan primjerena djeci rane i predškolske dobi s obzirom na komponente dječje priče. Njihova vrijednost leži u poticanju dječje mašte, razvoju jezičnih vještina i emocionalnoj povezanosti s likovima (Težak, 2008). Ova djela pružaju djetetu priliku za razumijevanje, emocionalnu povezanost, razvoj jezičnih vještina i poticanje mašte. Autorica uspješno ispunjava mnoge kriterije kvalitetne dječje književnosti, pružajući djeci priliku za učenje, razvoj i zabavu. Usporedba s drugim dječjim književnim djelima pokazuje da djela Jelene Pervan uspješno stoje uz druge nagrađivane i proslavljene autore te pružaju djeci vrijedan literarni doživljaj. Njihova raznolikost tema i likova pridonosi obogaćivanju dječjeg iskustva čitanja. Ipak, važno je uzeti u obzir da su dječji ukusi i preferencije raznoliki, pa se neka djeca možda neće izričito povezati s pričama Jelene Pervan

kao druga. Svako dijete ima svoje individualne interese i afinitete, stoga je važno da dječja književnost nudi raznolikost kako bi se zadovoljile različite potrebe i interesi djece (Hameršak i Zima, 2015).

Konačno, djela Jelene Pervan, poput zbirke kratkih priča i slikovnica iz ciklusa priča o medvjediću Hrkalu, Mrljeku i Prljeku, predstavljaju kvalitetnu i primjerenu literaturu za djecu rane i predškolske dobi. Njihova primjerenost djeci potvrđena je analizom komponenti dječje priče, a njihova vrijednost leži u poticanju dječje mašte, razvoju jezičnih vještina i emocionalnoj povezanosti s likovima (Hameršak i Zima, 2015). Ova djela mogu doprinijeti djetetovom razvoju, potaknuti interes za čitanje i razviti ljubav prema knjigama, čime postaju dragocjeni doprinos dječjoj književnosti te obogaćuju djetetovo emocionalno i kognitivno iskustvo.

6. LITERATURA

1. Cilar, N. (2015). *Tradicionalni temelji i (post)moderne interpretacije pojma književnosti i književne znanosti*. Pribavljeno 29.5.2023., sa <https://hrcak.srce.hr/158124>.
2. Crnković, M. (1980). *Dječja književnost*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Crnković, M. (1987). *Sto lica priče. Antologija dječje priče s interpretacijama*. Zagreb: Školska knjiga.
4. Crnković, M. (1990). *Dječja književnost: priručnik za studente i nastavnike*. Zagreb: Školska knjiga.
5. Crnković, M. i Težak, D. (2002). *Povijest hrvatske dječje književnosti od početaka do 1955. godine*. Zagreb: Znanje.
6. Diklić, Z., Težak, D. i Zalar I. (1996). *Primjeri iz dječje književnosti*. Zagreb: DiVič.
7. Grdešić, M. (2015). *Uvod u naratologiju*. Zagreb: Leykam international d.o.o.
8. Hameršak, M. i Zima, D. (2015). *Uvod u dječju književnost*. Zagreb: Leykam international.
9. Horvatić, D. (1972). Svijet u slikovnicama. *Umjetnost i dijete, god. 4, 19/20*, 104-105.
10. Hranjec, S. (2004). *Dječji hrvatski klasici*. Zagreb: Školska knjiga.
11. Hranjec, S. (2006). Postmodernizam u hrvatskoj dječjoj književnosti. *Ogledi o dječjoj književnosti, 150–169*, Zagreb: Alfa.
12. Hranjec, S. (2006). *Pregled hrvatske dječje književnosti*. Zagreb: Školska Knjiga.
13. Hranjec, S. (2009). *Postmodernizam u hrvatskoj dječjoj književnosti. Ogledi o dječjoj književnosti, 150–169*, Zagreb: Alfa.
14. Javor, R. (2000). *Kakva je knjiga slikovnica*. Zbornik. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba.
15. Krajačić, Lj. (1954). *Dajmo djeci dobru knjigu*. Zagreb: Naša djeca.
16. Majhut, B. (2005). *Pustolov, siročić i dječja družba: hrvatski dječji roman do 1945.* Zagreb: FF press.
17. Narančić Kovač, S. (2011). *Jedna priča i dva pripovjedača: pripovjedne perspektive u dvojnomoj diskursu suvremene slikovnice*. Doktorska disertacija. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
18. Narančić Kovač, S. (2012). Slikovnica – višemodalno djelo. *Književnost i dijete: časopis za dječju književnost i književnost za mlade, 1 (1-2)*, 103-105.

19. Solar, M. (1976). *Teorija književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
20. Šišnović, I. (2011). *Odgojno-obrazovna vrijednost slikovnice. Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*. Pribavljeno 11.5. 2023., sa
///C:/Users/tinad/Downloads/66_DVO_5_Odgojno_obrazovna_vrijednost_slikovnice.pdf.
21. Težak, D. (2008). *Portreti i eseji o dječjim piscima*. Zagreb: Tipex.
22. Tkalac Verčić, A., Sinčić Ćorić, D. i Pološki Vokić, N. (2010). *Priručnik za metodologiju istraživačkog rada: Kako osmisliti, provesti i opisati znanstveno i stručno istraživanje*. Zagreb: M.E.P. d.o.o.
23. Visinko, K. (2005). *Dječja priča – povijest, teorija, recepcija i interpretacija*. Zagreb: Školska knjiga.
24. Zalar, D., Boštjančić, M. i Schlosser, V. (2008). *Slikovnica i dijete: Kričička i metodička bilježnica 1*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
25. Zelenika, R. (2000). *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*. Rijeka: Ekonomski fakultet.

Analizirane dječje priče i slikovnice Jelene Pervan

1. Pervan, J. (2012). *Pjegava Iva*. Varaždin: Evenio.
2. Pervan, J. (2013). *Brbljava Iva*. Zagreb: HDKDM.
3. Pervan, J. (2013). *Hrkalo*. Varaždin: Evenio.
4. Pervan, J. (2014). *Hrkalo i Drijemalo*. Varaždin: Evenio.
5. Pervan, J. (2014). *Hrkalo i Kamilica*. Varaždin: Evenio.
6. Pervan, J. (2018). *Mrljek i Prljek mućkaju bljakavi napitak*. Varaždin: Evenio.
7. Pervan, J. (2018). *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju*. Varaždin: Evenio.
8. Pervan, J. (2018). *Mrljek i Prljek slave fujkasti rođendan*. Varaždin: Evenio.
9. Pervan, J. (2022). *Mrljek i Prljek na kiselom zadatku*. Varaždin: Evenio.

PRILOZI

Slika 1: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Mrljek i Prljek mućkaju bljakavi napitak* (Pervan, 2018)

Slika 2: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Hrkalo i Kamilica* (Pervan, 2014)

Slika 3: Ilustracije Stjepana Lukića u priči Jelene Pervan *Pjegava Iva* (Pervan, 2012)

Slika 4: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju* (Pervan, 2018)

Slika 5: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Hrkalo i Drijemalo* (Pervan, 2014)

Slika 6: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Mrljek i Prljek slave fujkasti rođendan* (Pervan, 2018)

Slika 7: Ilustracije Jelene Brezovec u slikovnici *Mrljek i Prljek na smrdljivom putovanju* (Pervan, 2018)